

Пән: Су заңнамасын жетілдіру мәселелері

Семинар сабақтарын жүргізудің нұсқаулығы

“Құқықтану” мамандығы бойынша оқып жатқан магистранттардың оқу нысанының бір түрі болып семинарлық сабақтар болып танылады. Семинарлық сабақтар оқу үдерісінің қажетті элементі болып табылады.

Семинарлық сабақтардың мақсаты – дәрістен алған білімді тереңдету, ұлғайту, кәсіби маңызды білім мен машықты қалыптастыру. Семинарлық сабақтар студенттерге заңи терминологияны меңгеруге, сөйлеу мәдениетін және кәсіби ойлау қабілетін дамытуға көмектесіп, оралымды екі жақты байланыстың құралы болып табылады.

Студенттер семинарлық сабақтарда нақты жағдайларға құқықтық нормаларды қолдану, нормативтік құжеттарды түсіндіру, көптеген құқықтық актілердің ішінен тиісті нормаларды таңдап алу машығына, өзінің даралығын, ойлау дербестігін, өз пікірін аяғына дейін ұстану қабілетіне ие болады.

Семинар сабақтарының мазмұны

1 пікірталас семинар сабақ. Су құқығының түсінігі, пәні және жүйесі. Су құқықтық қатынастар

Мақсаты: Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы түсінігі, пәні және жүйесі. экологиялық құқықтық қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Мемлекеттің экологиялық функциясы. Қоршаған табиғи орта құқық объектісі ретінде. Экологиялық құқықтың түсінігі мен пәні. Экологиялық құқықтың әдістері. Экологиялық құқық- тың жалпы және арнайы қағидалары. Экологиялық құқықтың жүйесі. Қазақстан Республикасының қазіргі құқық жүйесіндегі экологиялық құқықтың орны. Экологиялық құқықтың басқа құқық салаларымен ара қатынасы. Экологиялық құқық қатынас- тарының түсінігі және мазмұны. Экологиялық қатынастардың түрлері. Экологиялық құқық қатынастардың субъектілері және объектілері. Экологиялық құқық қатынастардың пайда болуы, өзгертілуі және тоқтатылуы.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының Экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.

2 пікірталас семинар сабақ. Экологиялық құқықтың даму тарихы және қайнар көздері

Мақсаты: Экологиялық құқықтың қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдері мен

Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы қайнар көздерінің жалпы жүйесіндегі халықаралық құқық нормаларының орны мен мәртебесін жан-жақты зерттеу.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Экологиялық құқықтың пайда болуы, өркендеуі және бола- шағы. Қазақстан Республикасының Табиғатты пайдалану және қоршаған ортаны қорғау туралы заңдарының негізгі даму кезеңдері. Экологиялық құқықтың қайнар көздерінің түсінігі, ерекшіліктері және жіктелуі. Қазақстан Республикасының Конс- титуциясы және экологиялық құқықтық ережелер мен талаптар. Табиғатты пайдалану және қоршаған ортаны қорғау туралы жалпы және арнайы заңдар. ҚР Экологиялық кодексі – жалпы сипаттамасы және экологиялық қатынастарды құқықтық реттеу- дегі оның маңызы. Үкіметтің экологиялық-құқықтық актілері. Жергілікті өкілді және атқарушы органдардың экология- құқықтық актілері. Экология және табиғатты пайдалану жөнін- дегі халықаралық конвенциялар, мемлекетаралық келісімдер мен шарттар.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы 30 тамыз 1995 жыл.
2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
3. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
4. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.

3 пікірталас семинар сабақ. Табиғат объектілеріне меншік құқығы

Мақсаты: Табиғи объектілер мен ресурстарға меншік құқығының түсінігі мен мазмұнын қарастыру.

Түйінді сөздер: Табиғат объектілері, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Табиғат объектілеріне меншік құқығының түсінігі. Табиғат объектілеріне меншік құқығының нысандары. Табиғат объектілеріне меншік құқығының субъектілері. Табиғат объектілеріне меншік құқығының мазмұны. Табиғат объектілеріне меншік құқығының пайда болу және тоқтату негіздері

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы 30 тамыз 1995 жылғы
2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
3. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі. 27 желтоқсан 1994 жылғы Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 шілдедегі №477 Орман кодексі // Егемен Қазақстан, 2003 жылғы 19 шілде. – №180-181.
4. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы №442 Жер Кодексі
5. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдедегі №481 Су Кодексі
6. Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 24 маусымдағы №291-IV Заңы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 2010. – №12 (2565). – 60-құжат.
7. Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593 Заңы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 2004. – №18. – 107-құжат.

4 пікірталас семинар сабақ. Табиғатты пайдалану құқығы ұғымын және олардың түрлері.

Мақсаты: Қазақстан Республикасының табиғатты пайдалану құқығы ұғымын және олардың түрлерін қарастыру.

Түйінді сөздер: Табиғат пайдалану құқығы, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Табиғат пайдалану құқығының түсінігі, белгілері және мазмұны. Табиғат пайдалану құқығының түрлері, объектілері және субъектілері. Табиғат пайдаланушылардың құқықтары мен міндеттері. Арнайы табиғат пайдалану құқығының пайда болу, өзгеру және тоқтату шарттары.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы 30 тамыз 1995 жылғы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 1996. – №4, 217-құжат (Қазақстан Республикасы Парламентінің басылымы).
2. Қазақстан Республикасының Экология Кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
3. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 шілдедегі №477 Орман кодексі // Егемен Қазақстан, 2003 жылғы 19 шілде. – №180-181.
4. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы №442 Жер кодексі // Қазақстан

Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 2003. – №13. – 99-құжат.

5. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдедегі №481 Су кодексі // Егемен Қазақстан, 2003 жылғы 23 шілде. – №184-185.
6. Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 24 маусымдағы №291-IV Заңы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 2010. – №12 (2565). – 60-құжат.
7. Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593 Заңы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы. – 2004. – №18. – 107-құжат.

5 пікірталас семинар сабақ. Табиғатты пайдалану мен қоршаған ортаны қорғаудың мемлекеттік құқықтық механизмін түсіндіру.

Мақсаты: Табиғатты пайдалану мен қоршаған ортаны қорғаудың мемлекеттік құқықтық механизмін түсіндіру және қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Табиғатты пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік реттеудің түсінігі, белгілері. Табиғатты пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауды басқаратын жалпы және арнайы органдар. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік реттеу және табиғи ресурстарды пайдалану саласындағы мемлекеттік басқарудың жекелеген функциялары. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметті лицензиялау. Экологиялық нормалауды құқықтық реттеу және қоршаған ортаға әсердің жол беруге болатын шекті нормативтері. Экологиялық таңбалаудың құқықтық негіздері. Экологиялық сараптама: мақсаттары, міндеттері, түрлері. Экологиялық рұқсаттар – қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік басқарудың нысаны ретінде. Экологиялық сақтандыруды құқықтық реттеу.

Бақылау сұрақтары:

1. Табиғат пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік реттеудің түсінігі, белгілері.
2. Табиғат пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауды басқаратын жалпы және арнайы органдар.
3. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметті лицензиялау.
4. Экологиялық нормалауды құқықтық реттеу және қоршаған ортаға әсердің жол беруге болатын шекті нормативтері.
5. Экологиялық таңбалаудың құқықтық негіздері.
6. Экологиялық сараптама: мақсаттары, міндеттері, түрлері.
7. Экологиялық рұқсаттар – қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік басқарудың нысаны ретінде.
8. Экологиялық сақтандыруды құқықтық реттеу.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
 2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы : HAS, 2008. – 325 б.
 3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
- Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с

6 пікірталас семинар сабақ. Табиғатты пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы

мемлекеттік-құқықтық басқару

Мақсаты: Қазақстан Республикасының табиғатты пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік-құқықтық басқаруды қарастыру.

Түйінді сөздер: Табиғатты пайдалану, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Экологиялық бақылаудың түрлері мен міндеттері. Табиғи ре- сурстардың мемлекеттік кадастрларының бірыңғай жүйесі. Қор- шаған ортаны қорғаудың экономикалық әдістері. Табиғи ресурс- тарды ұтымды пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау жөнін- дегі шараларды жоспарлау мен қаржыландыру. Қоршаған ортаға келтірілген залалды экономикалық бағалау. Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулері саласындағы мемлекеттік рет- теу. Экологиялық мониторингті жүзеге асырудың тәртібі. Экологиялық аудиттің құқықтық жағдайы

Бақылау сұрақтары:

1. Экологиялық бақылаудың түрлері мен міндеттері.
2. Қоршаған ортаны қорғаудың экономикалық әдістері.
3. Табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шараларды жоспарлау мен қаржыландыру.
4. Қоршаған ортаға келтірілген залалды экономикалық бағалау.
5. Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулері саласындағы мем- лекеттік реттеу.
6. Экологиялық мониторингті жүзеге асырудың тәртібі.
7. Экологиялық аудиттің құқықтық жағдайы.
8. Экологиялық білім беру мен ағарту ісінің құқықтық негіздері.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы : HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.

7 пікірталас семинар сабақ.

Экологиялық қауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету.

Мақсаты: Экологиялық қауіпсіздіктің түсінігі, мақсаты мен міндеттерін қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Экологиялық қауіпсіздіктің түсінігі, мақсаты мен міндеттері. Экологиялық қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасы. ҚР экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде халықара- лық- құқықтық актілердің рөлі. Қазақстан Республикасында экологиялық қауіпсіздікті қам- тамасыз ету жөніндегі шаралардың түсінігі мен түрлері. Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекттік органдардың құзыреті. Жеке тұлғалар мен қоғамдық бірлестіктердің экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы құқықтары мен міндеттері. Төтенше экологиялық жағдай және экологиялық зілзала аймақтары.

Бақылау сұрақтары:

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-методикалық кешені

1. Экологиялық қауіпсіздік дегеніміз не? Ұлттық қауіпсіздік пен эко-логиялық қауіпсіздіктің ара қатынасы қандай?
2. Экологиялық қауіпсіздіктің мақсаты мен міндеттерін атаңыз.
3. ҚР экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде халықаралық-құ-қықтық актілердің рөлі қандай?
4. Қазақстан Республикасындағы экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шараларды атаңыз.
5. Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік органдар-дың құзыреті қандай?
6. Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуде қоғамдық бірлестік-тердің рөлі қандай?
7. Төтенше экологиялық жағдай және экологиялық зілзала аймақта-рының құқықтық жағдайын ашып көрсетіңіз.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 02 қаңтар 2021 жылғы Экологиялық кодексі // <http://adilet.zan.kz>
2. Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздігі туралы Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 6 қаңтардағы №527-IV заңы // <http://adilet.zan.kz>
3. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі [Мәтін] : оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы : HAS, 2008. – 325 б.
4. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
5. Аумақтардың экологиялық ахуалын бағалау критерийлерін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 16 наурыздағы №202 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әді-лет министрлігінде 2015 жылы 30 сәуірде №10928 тіркелді // <http://adilet.zan.kz>
6. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 желтоқсандағы №1358 қаулысымен бекітілген Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидалары // <http://adilet.zan.kz>.

8 пікірталас семинар сабақ. Экологиялық құқық бұзушылықтар үшін заңды жауапкершілік.

Мақсаты: Экологиялық құқық бұзушылықтар үшін заңды жауапкершілікті қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін құқықтық жауапкер-шіліктің жалпы сипаттамасы. Экологиялық құқық бұзушылық-тың түсінігі мен құрылымы. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін құқықтық жауапкершіліктің түрлері. Экологиялық қылмыстар үшін қылмыстық жауапкершілік. Экологиялық құқық бұзушылық үшін әкімшілік жауапкершілік. Экологиялық құқық бұзушылық үшін тәртіптік жауапкершілік. Экологиялық заңдар-ды бұзғаны үшін азаматтық-құқықтық жауапкершіліктің түсінігі және түрлері. Экологиялық зиянның түсінігі мен түрлері. Табиғи ресурстарға келтірілген зиянды өтеудің тәртібі. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін басқа экологиялық жауапкершіліктің түрлері. Табиғат пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау туралы дауларды қарау және шешу тәртібі.

Бақылау сұрақтары:

1. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін құқықтық жауапкершіліктің жалпы сипаттамасы.
2. Экологиялық құқық бұзушылықтың түсінігі мен құрылымы.
3. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін құқықтық жауапкершіліктің түрлері.
4. Экологиялық қылмыстар үшін қылмыстық жауапкершілік.
5. Экологиялық құқық бұзушылық үшін әкімшілік жауапкершілік.
6. Экологиялық құқық бұзушылық үшін тәртіптік жауапкершілік.
7. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін азаматтық-құқықтық жауапкер-шіліктің түсінігі және түрлері.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-методикалық кешені

8. Экологиялық зиянның түсінігі мен түрлері.
9. Табиғи ресурстарға келтірілген зиянды өтеудің тәртібі.
10. Экологиялық заңдарды бұзғаны үшін басқа экологиялық жауап-кершіліктің түрлері.
11. Табиғат пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау туралы дауларды қарау және шешу тәртібі.

Қолдануға ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі 2014 жылғы 5 шілдедегі №235-V ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі 2014 жылғы 3 шілдедегі №226-V ҚРЗ.
3. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі 2015 жылғы 23 қара-шадағы №414-V ҚРЗ.
4. Соттардың кейбір экологиялық қылмыстар үшін жауаптылық жөнін-дегі заңнаманы қолдануы туралы Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2004 жылғы 18 маусымдағы №1 Нормативтік қаулысы (2011.21.04. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен)
5. Бекишева С.Д. Экологическое право Республики Казахстан. – Кара-ганда: Арко, 2001. – 337 б.
6. Бринчук, М.М. Экологическое право (право окружающей среды): учебник. – М.: Юрист, 2004. – 688 с.
7. Еркінбаева Л.К. Правовое регулирование возмещение вреда земле. – Дис. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук. – Алматы, 1995. – 159 с.
8. Петров В.В. Экологическое право России. – М.: Бек, 1995. – 537 б.
9. Байдельдинов Д.Л., Бекишева С.Д. Экологическое право РК: учебное пособие. – Алматы: Издательский центр ОФППИ «Интерлигал», 2004. – 312 с.
10. Абдраимов Б.Ж., Жарылқасын, Е. Возмещение экологического вреда: монография. – 47 с. Доступен в Информационном справочнике «ПАРАГРАФ».
11. Еркінбаева Л.Қ., Айгаринова Г.Т. Қазақстан Республикасының Жер құқығы: оқу құралы. – Алматы: Жеті жарғы, 2010. – 312 б.

9 пікірталас семинар сабақ. Жердің экологиялық-құқықтық режимі және оларды қорғау

Мақсаты: Қазақстан Республикасының жердің экологиялық-құқықтық режимі және оларды қорғау құқықтық қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Жер, экологиялық-құқықтық режим, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Жер ресурстарының жалпы сипаттамасы. Жер қорының түсінігі және оның жекелеген санаттарының құқықтық режимі. Жерді қорғаудың мақсаттары мен міндеттері. Жерді сақтап қояудың құқықтық негіздері. Жерді пайдалану мен қорғауды мемлекеттік бақылау. Жерге орналастыру – жерді қорғауда алдын алу шарасы ретінде. Мемлекеттік жер кадастрының жерді қорғаудағы ролі. Жер мониторингін жүргізудің құқықтық реттеу. Жерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

Бақылау сұрақтары:

1. Жер ресурстарының жалпы сипаттамасы.
2. Жер қорының түсінігі және оның жекелеген санаттарының құқықтық режимі.
3. Жерді қорғаудың мақсаттары мен міндеттері.
4. Жерді сақтап қояудың құқықтық негіздері.
5. Жерді пайдалану мен қорғауды мемлекеттік бақылау.
6. Жерге орналастыру – жерді қорғауда алдын алу шарасы ретінде.
7. Мемлекеттік жер кадастрының жерді қорғаудағы ролі.
8. Жер мониторингін жүргізудің құқықтық реттеу.
9. Жерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

Қолдануға ұсынылған әдебиеттер:

1. Еркінбаева Л.Қ., Айгаринова Г.Т. Қазақстан Республикасының Жер құқығы: оқу құралы. – Алматы: Жеті жарғы, 2010. – 312 б.
2. Қазақстан Республикасының Жер кодексі 20 маусым 2003 жыл.

10 пікірталас семинар сабақ. Жер қойнауының экологиялық-құқықтық режимі және оларды қорғау.

Мақсаты: Жер қойнауының экологиялық-құқықтық режимі және оларды қорғаудың құқықтық қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Кен орындары және олардың сыныпталуы. Жер қойнауын пайдалану құқығының режимдері. Жер қойнауын пайдалану жө- ніндегі операциялар. Жер қойнауын пайдаланушылардың арнаулы төлемдері мен салықтары. Жер қойнауын қорғау. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу үшін шектелген ау- мақтардың құқықтық режимі. Жер қойнауын ұтымды әрі кешенді пайдалану мен жер қойнауын қорғау саласындағы талаптар.

Бақылау сұрақтары:

1. Жер қойнауының, пайдалы қазбалардың құқықтық жағдайының түсінігі мен жалпы сипаттамасы.
2. Жер қойнауы мен басқа да пайдалы қазбаларды ұтымды пайдалануды және қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік-құқықтық механизм.
3. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жер қойнауы қорының түсінігі мен құрамы және оның жеке бөліктерінің құқықтық режимі.
4. Жер қойнауына меншік құқығы және оны іске асыру нысандары.
5. Жер қойнауын пайдалану және оны қорғау саласындағы мемлекеттік басқару мен бақылау.
6. Жер қойнауын пайдалану құқығы және оның түрлері.
7. Пайдалы қазбаларды есепке алу, оларды жіктеу.
8. Пайдалы қазбалардың кен орындарының мемлекеттік кадастры.
9. Жер қойнауына, жер қойнауы пайдаланушыларға келтірілген зиянды өтеу.
10. Жер қойнауы туралы заңдарды бұзғаны үшін жауаптылық.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.
5. Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы Қазақстан Республикасының кодексі 2017 жылғы 27 желтоқсандағы №125-VI ҚРЗ

11 пікірталас семинар сабақ. Судың құқықтық режимі және оларды қорғау

Мақсаты: Судың құқықтық режимінің түсінігі мен жалпы сипаттамасын қарастыру.

Түйінді сөздер: Су, судың құқықтық режимі, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Судың құқықтық режимінің түсінігі мен жалпы сипатта- масы Қазақстан Республикасының Су кодексі және суларды ұтым- ды пайдалану мен қорғауды қамтамасыз ететін басқа да заңдар. Қазақстан Республикасы су заңдарының мақсаттары мен міндет- тері. Қазақстан Республикасы су қорының түсінігі мен құрамы және оның жеке бөліктерінің құқықтық режимі. Суды ұтымды пайдалануды және қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік-құ- қықтық механизм. Су қорына меншік құқығы және оны жүзеге асыру нысандары. Суды пайдалану құқығы және оның түрлері. Су қорын пайдалану мен қорғау саласындағы мемлекеттік бақы- лау және сараптама. Су объектілерін қорғау және судың зиянды әсеріне қарсы күресу. Су қорын пайдалану мен қорғауды реттеу- дің экономикалық тетігі. Су дауларын шешу тәртібі және су заңда-

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-методикалық кешені

рын бұзғаны үшін жауаптылық. Траншекаралық суларды пайдалану және қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастық.

Бақылау сұрақтары:

1. Судың құқықтық режимінің түсінігі мен жалпы сипаттамасы.
2. Қазақстан Республикасының Су кодексі және суларды ұтымды пайдалану мен қорғауды қамтамасыз ететін басқа да заңдар.
3. Қазақстан Республикасы су заңдарының мақсаттары мен міндеттері.
4. Қазақстан Республикасы су қорының түсінігі мен құрамы және оның жеке бөліктерінің құқықтық режимі.
5. Суды ұтымды пайдалануды және қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік-құқықтық механизмі.
6. Су қорына меншік құқығы және оны жүзеге асыру нысандары.
7. Суды пайдалану құқығы және оның түрлері.
8. Су қорын пайдалану мен қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау және сараптама.
9. Су объектілерін қорғау және судың зиянды әсеріне қарсы күресу.
10. Су қорын пайдалану мен қорғауды реттеудің экономикалық тетігі.
11. Су дауларын шешу тәртібі және су заңдарын бұзғаны үшін жауаптылық.
12. Траншекаралық суларды пайдалану және қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастық.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.

Қазақстан Республикасының Су кодексі. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдедегі №481 кодексі.

12 пікірталас семинар сабақ. Ормандардың режимі және оларды қорғау.

Мақсаты: Ормандардың режимі және оларды қорғау құқықтық қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Орман, ормандардың режимі, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Ормандардың құқықтық режимдерінің түсінігі және жалпы сипаттамасы. Ормандарды ұтымды пайдалануды және қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік құқықтық механизм. Орман пайдалану құқығы және оның түрлері. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануға рұқсаттама құжаттары: Орман билеті, ағаш кесу билеті. Орман пайдаланушылардың мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асырған кездегі құқықтары мен міндеттері. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтата тұру мен шектеу, тоқтату негіздері. Орманды қорғау және ормандарды және өзге де өсімдіктерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар. Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық тетігі. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы заң бұзушылықтар.

Бақылау сұрақтары:

1. Қазақстан Республикасы орман қорының түсінігі мен құрамы және оның жеке бөліктерінің құқықтық режимі.
2. Ормандардың құқықтық режимдерінің түсінігі және жалпы сипаттамасы.
3. Ормандарды ұтымды пайдалануды және қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік құқықтық механизмі.
4. Орман пайдалану құқығы және оның түрлері.
5. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануға рұқсаттама құжаттары:

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-методикалық кешені

Орман билеті, ағаш кесу билеті.

6. Орман пайдаланушылардың мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асырған кездегі құқықтары мен міндеттері.

7. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтата тұру мен шектеу, тоқтату негіздері.

8. Орманды қорғау және ормандарды және өзге де өсімдіктерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

9. Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық тетігі.

10. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы заң бұзушылықтар.

5. **Қолданылған әдебиеттер** Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.

Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.

1. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.

2. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.

Қазақстан Республикасының Орман кодексі. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 шілдедегі №477 кодексі.

13 пікірталас семинар сабақ. Жануарлар дүниесін пайдалану мен қорғаудың құқықтық режимі.

Мақсаты: Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы түсінігі, пәні және жүйесі. экологиялық құқықтық қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Жануарлар дүниесін құқықтық қорғау және қорғауға қойылатын экологиялық талаптар. Жануарлар дүниесін пайдалану түсінігі мен түрлері. Аң аулау және аң аулау шаруашылығын жүргізуді құқықтық реттеу. Аң аулауға рұқсат беру шарты мен тәртібі. Балық аулау мен балық шаруашылығын ұйымдастыруды және жүргізуді құқықтық реттеу. Жануарлар дүниесін ұтымды пайдалану мен қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік құқықтық механизм. Жануарлар дүниесін пайдалану және қорғау саласындағы мемлекеттік басқару мен бақылау. Балық аулау мен балық шаруашылығын ұйымдастыруды және жүргізуді құқықтық реттеу. Жануарлар дүниесіне келтірілген зиянды өтеу, жануарлар дүниесін қорғау және пайдалану туралы заңдарды бұзғаны үшін жауаптылық. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы, жануарлар дүниесін қорғаудағы ролі.

Бақылау сұрақтары:

1. Жануарлар дүниесінің түсінігі, белгілері, атқаратын қызметі. Жануарлар дүниесін санаттарға бөлу.
2. Жануарлар дүниесін құқықтық қорғау және қорғауға қойылатын экологиялық талаптар.
3. Жануарлар дүниесін пайдалану, түсінігі мен түрлері.
4. Аң аулау және аң аулау шаруашылығын жүргізуді құқықтық реттеу.
5. Аң аулауға рұқсат беру шарты мен тәртібі. Балық аулау мен балық шаруашылығын ұйымдастыруды және жүргізуді құқықтық реттеу.
6. Жануарлар дүниесін ұтымды пайдалану мен қорғауды қамтамасыз ететін мемлекеттік құқықтық механизм. Жануарлар дүниесін пайдалану және қорғау саласындағы мемлекеттік басқару мен бақылау.
7. Балық аулау мен балық шаруашылығын ұйымдастыруды және жүргізуді құқықтық реттеу.
8. Жануарлар дүниесіне келтірілген зиянды өтеу, жануарлар дүниесін қорғау және пайдалану туралы заңдарды бұзғаны үшін жауаптылық.

9. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы, жануарлар дүниесін қорғаудағы ролі.

Қолдануға ұсынылған әдебиеттер:

1. Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі №593 Заңы.
2. Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелерінің лауазымды адам- дарының, сондай-ақ мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың жа- нуарлар дүниесін тікелей қорғауды жүзеге асыратын, айырым белгі- лері бар (погондарсыз) нысанды киімді киюге құқығы бар жү- мыскерлерінің тізбесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 25 ақпандағы №18-04/128 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министр- лігінде 2015 жылы 27 наурызда №10546 тіркелді.
3. Жануарлар дүниесін мемлекеттік қорғау туралы ережені бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 27 ақпандағы №18-03/146 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 10 сәуірде №10700 тіркелді.
4. Аңшы, балықшы және қорықшы куәліктерінің нысанын және оны беру ережесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2010 жылғы 29 сәуірдегі №301 бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2010 жылғы 25 ма- мырда Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне №6261 болып енгізілді.
5. Қолдануға рұқсат етілген кәсіпшілік және кәсіпшілік емес балық аулау құралдарының түрлері мен тәсілдерінің тізбесін бекіту ту- ралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы №18-04/17 бұйрығы. Қазақстан Респуб- ликасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 17 ақпанда №10266 тір- келді.
6. Жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлардың және жануарлар дүниесін қорғаумен айналысатын маманданды- рылған ұйымдар инспекторларының арнайы құралдар мен қызметтік қаруды қолдану, сондай-ақ қорықшылардың қызметтік қаруды қол- дану қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 24 мамырдағы №670 Қаулысы. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің кейбір мәселелері Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 6 сәуір- дегі №310 Қаулысы.
7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті туралы ережені бекіту туралы Қазақстан Республикасы Премьер- Министрінің орын- басары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2016 жылғы 29 қыркүйектегі №408 бұйрығы.

14 пікірталас семинар сабақ. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құқықтық реттеу

Мақсаты: Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құқықтық реттеу қатынастарды қарастыру.

Түйінді сөздер: Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Ерекше қорғалатын табиғи объектілер түсінігі, негізгі принциптері және құрамы. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың паспорты. Мемлекеттік табиғи қорықтардың құқықтық режимі және негізгі қызметі. Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер ұғымы, құқықтық режимі және олардың негізгі қызметі. Мемле- кеттік табиғи резерваттардың және биосфералық резерваттар құқықтық режимі. Мемлекеттік зоологиялық парктер, мемлекет- тік ботаникалық бақ, дендрологиялық бақтардың құқықтық режимі. Мемлекеттік табиғат ескерткіштердің құқықтық режимі. Мемлекеттік табиғи қаумалдар, жіктелуі және құқықтық режимі. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

Бақылау сұрақтары:

1. Ерекше қорғалатын табиғи объектілер түсінігі, негізгі принциптері және құрамы.
2. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың паспорты.
3. Мемлекеттік табиғи қорықтардың құқықтық режимі және негізгі қызметі.
4. Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер ұғымы, құқықтық режимі және олардың негізгі

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-методикалық кешені

қызметі. Мемлекеттік табиғи резерваттардың және биосфералық резерваттар құқықтық режимі.

5. Мемлекеттік зоологиялық парктер, мемлекеттік ботаникалық бак, дендрологиялық бактардың құқықтық режимі.
6. Мемлекеттік табиғат ескерткіштердің құқықтық режимі.
7. Мемлекеттік табиғи қамалдар, жіктелуі және құқықтық режимі.
8. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.
5. «Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 7 шілдедегі №175 заңы.

15 пікірталас семинар сабақ. Қоршаған ортаны халықаралық-құқықтық қорғау.

Мақсаты: Қоршаған ортаны халықаралық-құқықтық қорғауды қарастыру.

Түйінді сөздер: Қазақстан Республикасының экология заңнамасы, экологиялық қауіпсіздік, Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздері, қоршаған орта, экологиялық бағалау, экологиялық талаптар.

Негізгі сұрақтар: Халықаралық экологиялық құқықтың түсінігі. Қоршаған ортаны халықаралық-құқықтық қорғаудың түсінігі және жалпы сипаттамасы. Халықаралық экологиялық құқықтың пәні. Халықаралық экологиялық құқықтың қағидалары. Халықаралық экологиялық құқықтың қайнар көздері. Табиғи ортаны қорғау саласындағы халықаралық келісімдер, конвенциялар, шарттар. Халықаралық экологиялық ұйымдардың қоршаған ортаны қорғаудағы ролі мен маңыздылығы. Қоршаған ортаны халықаралық қорғауға Қазақстан Республикасының қатысу нысандары.

Бақылау сұрақтары:

1. Қоршаған ортаны халықаралық-құқықтық қорғаудың түсінігі және жалпы сипаттамасы.
2. Халықаралық табиғатты қорғау объектілері мен субъектілері.
3. Табиғи ортаны қорғау саласындағы халықаралық келісімдер, конвенциялар, шарттар, қоршаған ортаны қорғаудың халықаралық мемлекеттік-құқықтық механизмі.
4. Қоршаған ортаны халықаралық қорғауға Қазақстан Республикасының қатысу нысандары.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
2. Күлтелеев, С.Т. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және Ерекше бөлімі: оқулық / С.Т. Күлтелеев, Е.Ш. Рахметов. – Алматы: HAS, 2008. – 325 б.
3. Байдельдинов Д.Л. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. – Алматы, 2005.
4. Күлтелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.
5. Тюлеубекова, С.Ш. Международное экологическое законодательство: хрестоматия / Сауле Шахановна Тюлеубекова; С.Ш. Тюлеубекова; КазНУ им. аль-Фараби. – Алматы: Қазақ университеті, 2005.